

de skor

v.w.g. texel 1984 no. 3

INHOUD

-Programma	1
-Zeetrectelling	2
-Bibliotheek	8
-Mededeling/oproep zangvogelkleurringen	9
-Trekterverslag Kampeersnol, herfst 1983	10
-Leuke (ring) terugmeldingen	16
-De broedvogels van "De Dennen"	17
-Waarnemingenrubriek	21

PLAATJES.

Nevenstaand plaatje is vervaardigd door Dick, die van de pagina's 3, 4, 6 en 23 door Frits-Jan.

COPY.

De copy voor Skor 4 moet voor 1 augustus bij mij ingeleverd zijn; waarnemingen voor 25 juli bij Adriaan.

Marcel.

PROGRAMMA.

Vrijdag 29 juni: excursie Horsmeertjes. Verzamelpunt uitkijkpost over De Geul; tijd 19.30 u.

Zaterdag 18 augustus: fietsexcursie tussen Ceres en de Bol. Vertrek vanaf Ceres om 9.00 u.

ZEETREKTELLEN OP TEXEL.

Deze korte inleiding tot het zoveelste zeetrekverslagje begint direkt met wat cijfermateriaal: 94½. Dat is het aantal teluren tussen 30 maart en 28 mei tot stand gekomen. Vervolgens passeren een aantal persoonsnamen de revue: L. en R. Witte, L. Stegeman, A. en K. Ouwkerk, C. ten Böhmer, H. Derks, C.S. Roselaar, E. Boerma en F.J. Maas, zijnde degenen verantwoordelijk voor de teluren. Na deze bondige informatie vooraf kunnen we beginnen met een uitgebreid overzicht van al dat fraais dat voor velen onder u onopgemerkt aan ons niet minder fraaie Texelse strand voorbij ging op weg naar heinde en verre gelegen broedplaatsen.

OVERZICHT APRIL-MEI 1984.

Duikers en futen.

De voorjaarsstrek van de parel- en roodkeelduiker voltrok zich over een iets langere periode dan anders; tot eind mei werden regelmatig duikers gezien, de aantallen waren echter niet bijzonder groot. Wel werden meer parelduikers opgemerkt dan in andere jaren het geval was. Vrijwel al deze vogels waren doordat ze geheel of grotendeels het prachtkleed bezaten, het bekijken meer dan waard; in totaal werden er 25 van gezien. De eerste 3 parelduikers passeerden op 9 april, de laatste op 18 mei. Ook roodkeelduikers konden, vooral na half april, aan het zomerkleed herkend worden; van deze soort lagen de aantallen zoals altijd aanzienlijk hoger dan die van de toch vrij zeldzame parelduiker. Het voorlopig laatste exemplaar werd gezien op 25 mei. De dagen met de meeste duikers waren:

12-4: 27 N (1 parel + 1 roodkeel) in 2 uur.

16-4: 34 N (3 parel + 14 roodkeel) in 4 uur.

17-4: 57 N (2 parel + 20 roodkeel) in 3 uur.

2-5: 13 N (2 parel + 11 roodkeel) in 2 uur.

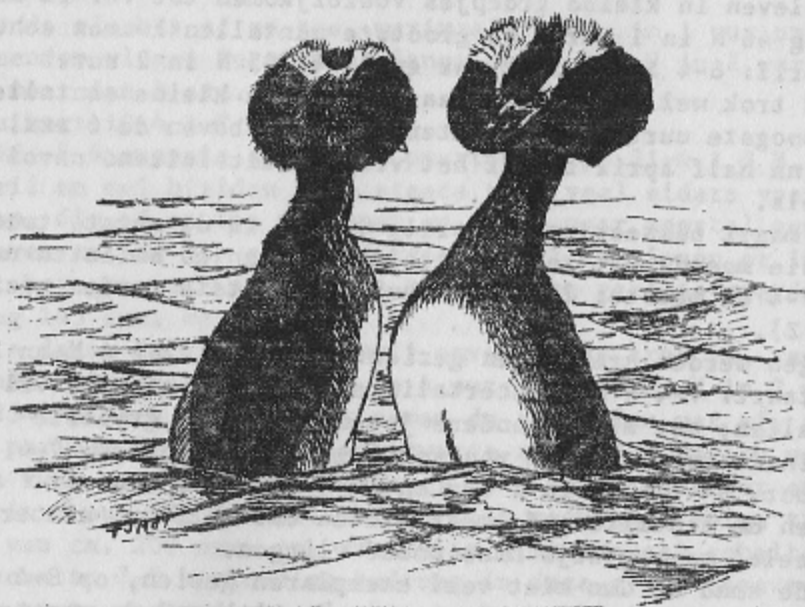
Fuutachtigen werden maar weinig gezien; de fuut alleen op 30-3 (1), 14-4 (1), 16-4 (3), 15-5 (1) en 18-5 (1).

Roodhalsfuten vlogen langs op 10-4 (1), 18-4 (1) en 2-5 (1).

Bijzonder was de waarneming van twee baltsende kuifduikers op 13-4, iets wat je in Nederland toch niet zo gauw ziet.

Op 22-4 vlogen nog 2 kuifduikers naar noord.

Noordse stormvogel: 14-5 1 tp. en 3 N, 17-5 1 N, 19-5 1 N.

Noordse pijlstormvogel: de waarneming van een noordse pijl op 28-5 betekende het eerste voorjaarsgeval van deze soort op Texel. In de zomermaanden (juni en juli) werden wel al eerder exemplaren gezien.

Jan van gent: genten vlogen maar weinig langs, in totaal 20 exemplaren waarvan 12 in april (1 1^e jaars, 1 2^e jaars, 1 4^e jaars en 9 aduulten).

Aalscholver: van deze soort trokken iets meer exemplaren langs (23); het merendeel van deze vogels was nog onvolwassen; 2 merendeel passeerde een volwassen exemplaar van de continentale (dus gewone) vorm sinensis naar noord.

Blauwe reiger: 13-4: 1 N en 28-4: 1 Z.

Ganzen en eenden.

Grauwe gans: 15-5 1 N.

Indische (streepkop)gans: 6-5 1 N (de verloedering slaat nu ook bij het zeetrekten toe).

Rotganzen bleven in kleine groepjes voorbijkomen tot ver in mei (op 26-5 nog 46 N in 1 uur). De grootste aantallen kwamen echter langs in april: 8-4 128 N in 2 uur en 13-4 205 N in 2 uur.

De bergeend trok wel regelmatig maar alleen in kleine aantallen langs, de hoogste uurtotalen reikten niet tot boven de 6 exx. (op 27-4); na half april betrof het vrijwel uitsluitend onvolwassen vogels.

Net als in maart passeerden in april, vooral in de eerste twee weken van die maand, met zekere regelmaat groepjes smienten naar noord; op 7-4 de meeste: 29 N in 4 uur; de laatste werden gezien op 27-4 (2 Z).

Op drie dagen werden krakeenden gezien: 7-4 4 N, 22-4 4 N en 15-5 1 N. Pijlstaart: 7-4 4 N. Wintertalingen trokken langs in vrij grote aantallen; net als in andere jaren konden de grootste aantallen in de tweede week van april genoteerd worden: 7-4 86 N in 4 uur, 9-4 153 N in 1 uur en 10-4 106 N in 2 uur.

Daarna namen de aantallen af, maar bleven tot half mei wintertalingen veelal paarsgewijs naar noord vliegen.

Van de wilde eend werden niet veel exemplaren gezien, op 8-4 de meeste: 6 N in 2 uur. Op 7-4 vlogen van de slobeend de meeste exemplaren langs: 25 N in 3 uur.

Ook daarna kwamen regelmatig slobeenden langs, maar aangezien ook veel zuidwaarts vliegende vogels gezien werden, kan een deel hiervan afkomstig zijn uit nabijgelegen vochtige duinvalleien. Toppereend: 13-4 2 N, 17-4 2 N, 29-4 1 Z en 2 N en de laatste 15-5: 1 ♂ N.

Kuifeend: slechts af en toe, maximaal 3 exx. in 1 uur op 7-4. Tafeleenden vlogen iets vaker langs, op 7-4 9 N in 2 uur; ver nooit meer dan 3 exx. in 1 uur.

Brilduiker: 10-4 1 ♂ + 2 ♀♀ N.

IJseend: 8-4 evenals op 10-4 1 paartje N; op 21-4 1 ♂ N.

In april en mei hielden zich steeds vrij veel eiders voor de kust op, die af en toe wat heen en weer, maar meestal gewoon meedreven met de eb- en vloedstroom. Op 17-4 vlogen er 109 Z in 1 uur, het grootste aantal dat ter plaatse geregistreerd werd bedroeg 145 exx. op 22-4.

Op drie dagen in april vond vrij omvangrijke trek (N) van zwarte zeeëenden plaats: 7-4 3634 N in 4 uur, 10-4 1181 N in 2 uur en 13-4 2340 N in 4 uur. Hierna namen de aantallen wat af, terwijl in de periode 30-4/15-5 weinig zwarte zeeëenden gezien werden. Daarna kwam weer wat trek op gang; 16-5 429 N in 1 uur en 18-5 588 N in 2 uur. Op 22 april hield zich gedurende enige tijd een groep van ca. 200 exx. op, waarin op grote schaal gebaltst werd; de geschatte ♂-♀ verhouding bedroeg in deze groep ongeveer 8:1. Van de grote zeeëend was slechts trek van kleine omvang waar te nemen; de beste dagen waren 17-4 56 N in 3 uur, 5-5 44 tp en 16-5 87 N in 1 uur.

De middelste zaagbek passeerde vrij regelmatig in kleine aantallen; echte topdagen ontbraken: meestal reikten de uurtotalen niet tot boven de 5 exx.; op twee dagen iets meer: 14-4 17 N in 2 uur en 22-4 8 Z en 20 N in 4 uur. Zoals de laatste dag al aangeeft, gebeurde het nogal eens dat ze i.p.v. naar het noord zuidwaarts vlogen; op 28-5 vlogen er nog 5 naar noord.

Steltlopers.

De scholekster vloog soms in vrij grote troepen langs, de overheersende vliegrichting was dan meestal zuid: 22-4 149 Z en 21 N in 4 uur en 25-4 53 Z en 21 N in 3 uur.

Kluut: 2-5 2 N.

Bontbekplevier: 5-5 2 tp.

Zilverplevieren trokken langs vanaf de eerste week van april; meeste exemplaren echter pas na eind april gedurende de periode

met oostelijke en noordelijk winden: 30-4 10 N in 2 uur en 14-5 21 N in 3 uur.

Kanoet: half mei passeerden de grootste groepjes; 14-5 65 N in 2 uur en 17-5 46 N in 1 uur. Gedurende de hele maand april tot half mei werden veel drieteenstrandlopers gezien. Het betrof groepen die hetzij op de strekdammen of op het strand rondspurttten, hetzij langsvlogen: 13-4 137 tp, 21-4 63 + 34 N, 23-4 104 tp en 14-5 110 N in 2 uur.

De aantallen bonte strandlopers lagen aanzienlijk lager: op een drietal dagen passeerden meerdere groepjes: 7-4 42 N in 2 uur, 1-5 35 N in 2 uur en 14-5 23 N in 3 uur. Bij zowel de drieteen als het bontje gold dat de mei-vogels merendeels in zomerkleed waren.

Grutto: 7-4 3 N, 13-4 2 Z, 22-4 1 Z, 28-4 1 N.

Rosse grutto's passeerden vooral in de laatste week van april op dagen met NO-wind; begin april werd het eerste uurtotaal met meer dan 10 exx. genoteerd: 7-4 36 N in 2 uur. De beste trek was te zien op drie opeenvolgende dagen: 28-4 117 N in 2 uur, 29-4 243 N en 46 tp in 5 uur en 30-4 205 N in 4 uur.

Kievit: 6-4 1 N, 7-4 2 Z, 8-4 2 N en 13-4 1 N.

Gedurende april en mei vlogen af en toe kleine groepjes regenwulpen langs; op 21-4 kwamen 16 exx. recht uit zee zettén; op 28-4 41 N in 1 avonduurtje en 1-5 8 N in 1 uur. De aantallen van de wulp lagen nog wat lager, met de hoogste uurtotalen op 7-4: 7 N in 2 uur en 27-4: 8 N in 1 uur.

Groenpootruiter: 1-5 2 N; 2-5 1 N.

Tureluur: 7-4 1 N, 29-4 2 N, 30-4 1 N en 14-5 2 N.

Steenlopers trokken af en toe langs vanaf eind april: 1-5 12 N in 1 uur, op 25-5 nog 2 N.

Kleine jager: minder dan vorig jaar, toch wel vrij regelmatig. Alleen donkere fase-vogels werden herkend: 9-4 1 N, 13-4 3 N (2 dofa), 15-4 1 N(dofa), 17-4 1 N(dofa), 21-4 2 N(dofa), 25-4 1 N(dofa) en 16-5 1 N(dofa).

Meeuwen.

Aanvankelijk waren de meeste langsvliegende kokmeeuwen nog adult (8-4 34 ad. N in 1 uur), maar tegen eind april bestonden de meeste groepjes uit onvolwassen (2^e kalenderjaar) vogels: 22-4 44 onvolw. N in 2 uur en 29-4: 61 N (alle onv.) in 4 uur; 19-5: 41 onv. N in 1 uur.

Voor de dwergmeeuw was het voorjaar van 1984 bijzonder goed, zonder het gecontroleerd te hebben waarschijnlijk het beste voorjaar tot nu toe. De trek begon half april op gang te komen, met op 13-4 23 ad. N in 3 uur; de aantallen liepen daarna steeds iets op: 24-4 65 N (11 2^e kj + 54 ad) in 2 uur, 29-4 203 N (18 2^e kj + 1 3^e kj + 174 ad) in 6 uur; na deze dag liep het weer iets terug: 30-4 78 N (5 2^e kj + 1 3^e kj + 72 ad) in 3 uur. In de loop van mei nam het aandeel onvolwassen vogels steeds toe: 15-5 27 N (17 2^e kj + 4 3^e kj + 6 ad) in 2 uur. Op 19-5 werden de laatste exemplaren gezien (2 2^e kj + 10 ad N in 2 uur).

Kleine mantelmeeuwen werden erg regelmatig in kleine aantallen gezien, op 2 dagen iets meer: 9-4 16 N in 1 uur en 6-5 29 exx. achter een kotter. Voor de grote mantel gaat ongeveer hetzelfde op; de grootste aantallen van deze soort werden gezien op 21-4 (3 Z en 17 N in 1 uur) en 28-5 (17 N in 1 uur). Het waren in tegenstelling tot de kleine mantels, voor het grootste deel onvolwassen vogels.

Drieteenmeeuw: 14-5 1 2^e kj N, 15-5 8 N (2 3^e + 6 ad) en 25-5 1 2^e kj N.

Sterns.

Lachstern: 14-5 1 ad. N.

Bij de grote stern was al spoedig weer het heen en weer gevlieg van foeragerende broedvogels te zien (max. 27-4: 293 Z, 42 N in 1 uur). Op 7-4 vlogen er 48 N in 3 uur, dit zou nog op echte tr kunnen duiden.

De eerste waarnemingen van noordse sterns/visdieven werd gedaan op 7-4: 4 N; op 8-4 werd de eerste visdief herkend en op 21-4 de eerste noordse stern. Eind april vlogen de meeste "dieven" langs: 22-4 149 N (88 visdief) in 1 uur, 23-4 205 N (38 visdief

in 3 uur, 25-4 402 N en 41 tp in 3 uur en 27-4 262 visdieven N in 1 uur. Half mei volgde een nieuw trek golfje met op 14-5 423 N in 3 uur (78 noordse sterns) en 15-5 204 N (66 noordse) in 2 uur. Duidelijk blijkt hieruit dat in ieder geval dit jaar de meeste noordse sterns twee weken later doorkwamen dan de meeste visdieven.

De aantallen dwergsterns lagen niet erg hoog, hoewel het goed begon met 10 exx. N op 16-4 als eerste waarneming, en op 17-4 21 N in 1 uur. De beste trek dag was nu 1-5 met 56 N in 2 uur. Zwarte stern: 23-4: 1 N, 27-4 1 N, 30-4 3 N en 16-5 3 N.

Tot slot nog wat roofvogels:

Blauwe kiekendief: 22-4 1 ♀ N.

Visarend: 25-4 1 N, 29-4 1 N.

Boomvalk: 6-5 2 N, 15-5 1 tp.

Frits-Jan Maas
Rozendijk 24
1791 PE Den Burg
02220-3236

BIBLIOTHEEK.

1. De Steenloper, VWG- Den Helder, mei 1984.
2. Jubileumnummer De Gierzwaluw, KNNV-VWG Amsterdam, jrg 22 nr. 1.
3. Het Vogeljaar, febr. 1984.
4. Najaarstrek in het jaar 1983; uitg. Hans van Gasteren, Hoorn, 1.s.m. SBB.
5. De Grauwe Gors nr. 1, mrt. 1984, Avifauna Groningen.

MEDEDELING/OPROEP.

In de Westerduinen/Bleekersvallei ring ik ieder jaar leuke aantallen nestjongen van zangvogels (grasplepers, kneuen, fitissen e.d.). Ieder jaar zien we verscheidene geringde vogels in het terrein broeden. De ringetjes zijn natuurlijk niet af te leren. Maar het zou heel goed kunnen dat ze ook in het gebied geboren zijn. We hebben zelfs het vermoeden dat dat nakomelingen zijn van ouders die op exact hetzelfde plekje gebroed hebben. Dat nakomelingen dus hetzelfde territorium als de ouders in bezit nemen. Om daar meer gegevens over te verzamelen, ring ik dit jaar, met toestemming van het Vogeltraktation, de zangvogeljonkies met gekleurde ringetjes. D.w.z. gewone ringen die gaver zijn. Dat is ook min of meer experimenteel. De vraag is of de metaalk goed op de ringetjes blijft zitten en niet verkleurt. Elk ringetje krijgt twee kleuren. Door die op verschillende manieren te combineren zijn vele combinaties mogelijk. Er worden 4 kleuren gebruikt, t.w. rood, blauw, zwart en groen. Door een deel van de ring ongekleurd te laten zijn dan 24 verschillende combinaties mogelijk. Alle jongen uit één nest krijgen dezelfde combinatie. De nestplaats en bijbehorende combinatie worden nauwkeurig op een kaart ingetekend. En dan hopen we er volgend jaar terug te zien in hetzelfde territorium (of op een andere plaats). Het is mogelijk dat de letters van dit blad zo'n gekleurringde beestje zien (dat wordt turen!) volgend jaar; maar natuurlijk is de kans daar zover nog veel groter. Graag aan mij doorgeven dan!

Het is (vooral volgend jaar) belangrijk de kleurcombinatie goed te zien, en goed op te letten welke de bovenste en welke de onderste kleur is. Want zowel rood-zwart als zwart-rood komen voor! Maar ook dubbel rood, rood-blank enz. Dit jaar worden al vogels rechts geringd; volgend jaar eventueel links met dezelfde combinaties. Aan het eind van het (ring)seizoen zal ik een lijstje opgeven met alle gekleurringde beesten met hun combinaties. Alvast bedankt voor de medewerking!

Lieuwe Dijkse
Fonteinweg 9
1797 RK Den Hoorn
02220-2303

INLEIDING.

Na de tellingen in het najaar 1982 en het voorjaar 1983 op de Nol van Bertus besloten we om de post te verplaatsen naar de Kampeersnol bij het Turfveld. De belangrijkste reden was dat deze post voor veel mensen gemakkelijker te bereiken is. Zodoende hoopten we op meer waarnemers. Dat is dan ook goed gelukt. De Kampeersnol ligt op de rand van de Dennen aan het Westerslag. Vanaf de nol kijkt men uit over de Westerduinen en de Biesbosch. Het zicht werd aan de oostzijde wat belemmerd door een aantal dennen.

WERKWIJZE.

We spraken af dat we om de twee weken op de zaterdag zouden tellen, overeenkomstig de landelijke teldata van de Landelijke Werkgroep Vogeltrek Tellen (de LWVT). We hebben steeds tot 12 uur geteld om het trekverloop gedurende de morgen beter te kunnen bekijken. De telling bestond uit twee onderdelen:

1. ochtendtellingen: van een half uur vóór tot twee uur ná zonsopgang; ieder kwartier werd afzonderlijk geteld.
2. dagtellingen: hier werden steeds de uurtotalen genoteerd; de klokuren werden als grenzen gebruikt.

De trekgegevens van de Kampeersnol worden na afloop van het seizoen naar de LWVT gestuurd. Daar mag de computer de berg

cijfermateriaal omwerken tot een leesbaar geheel. Zonder de hulp van de vaste en losse tellers was dit verslag niet mogelijk geweest. Geteld hebben Giel en Hans Witte (de eerste vroeg en de tweede vaak wat later), Adriaan Dijksen, Henk Hin, Gerard Nieuwland, Rob Buitenweg, Govart van Noort en Dick Schermer.

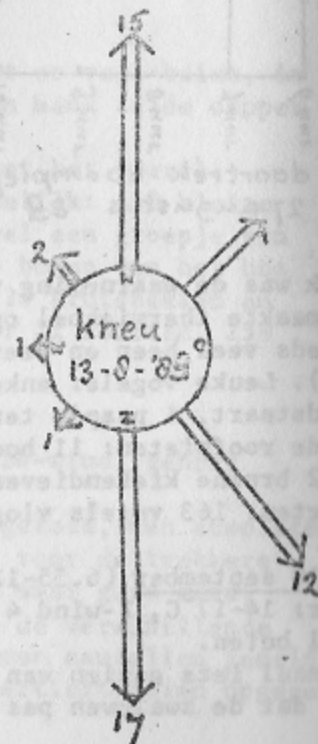
GEGEVENS.

Deze herfst hebben we in totaal 26.681 vogels geteld verdeeld over 62 soorten en over 8 trekavonden. Allereerst de top-10 van dit seizoen:

1. koperwiek	10.728	6. zilvermeeuw	641
2. sprecuw	7.518	7. veldleeuwrik	607
3. vink	2.515	8. sijs	585
4. kramsvogel	957	9. kleine mantelmeeuw	551
5. keep	886	10. grote mantelmeeuw	418

a. 13 augustus (5.49 u. tot 12.00 u.).
Weer: 14-18 °C, N/NNW-wind 6 Bf, later afnemend, half bewolkt en enkele kleine buitjes.

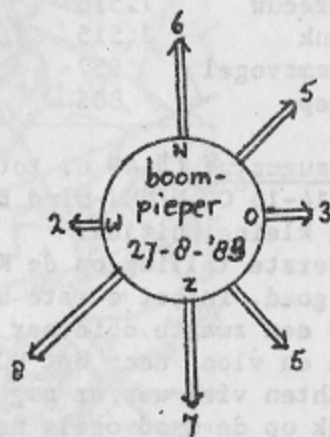
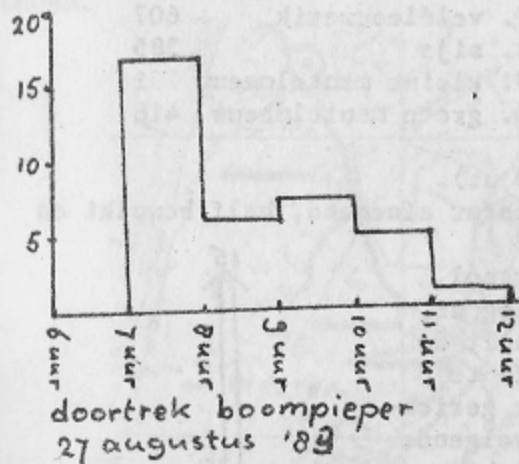
Onze eerste telling op de Kampeersnol begon goed. In het eerste uur vloog er zowaar een zwarte ooievaar op vanuit de Dennen en vloog naar het NO. Zoals te verwachten viel was er nog weinig gerichte trek op de waadvogels na. De volgende steltlopers noteerden we: 7 scholeksters, 2 Kieviten, 7 goudplevieren, 2 wulpen, 1 rosse grutto, 2 witgatjes en 32 regenwulpen, waarvan 30 in het laatste uur. De boompiepers (2) en de gele kwikstaart (1) trokken niet. We noteerden een redelijk aantal kneuen (61) maar ze vlogen veel kanten op. In nevenstaande figuur staan in de 8 windrichtingen de aantallen kneuen vermeld. Hieruit blijkt dat veel vogels heen en weer hebben gevlogen. Er waren al kramsvogels aanwezig (22). Door de harde wind was er een drieteenmeeuw landinwaarts gewaaid. Verder nog 4 visdiefjes, 7 grote lijsters, 6 groen-

lingen en de roofvogels: 6 boomvalken (ws. enkele dubbeltellingen en), 3 torenvalken en 1 blauwe kiek.
Totaal 342 vogels geteld, verdeeld over 31 soorten; 145 vogels vlogen er in de eerste 2½ uur langs.

b. 27 augustus (6.12-12.00 u.).

Weer: 17-20°C, weinig NNO/NO-wind (1 á 2 Bf), geheel bewolkt. Opvallend op deze morgen waren de activiteiten van de boompiepers (35 exx.). In onderstaand grafiekje is te zien dat de boompieper vooral de eerste uren van de ochtend langsvloog. Er was echter wel heel wat heen en weer gevlieg bij.

Leuk was de waarneming van een 48-tal zilvermeeuwen die in een volmaakte thermiekbel op grote hoogte zuidwaarts vlogen. Nog steeds veel heen en weer vliegende kramsvogels (44) en kneuen (64). Leuke vogels: enkele groepen kruisbekken, 1 gekraagde roodstaart, 1 paapje ter plaatse, 1 tortelduif, 16 watersnippen, en de roofpieten: 11 boomvalken (dubbeltellingen), 1 torenvalk en 2 bruine kiekendieven. Totaal 433 vogels, verdeeld over 24 soorten. 163 vogels vlogen er in de eerste 2½ uur langs.

c. 10 september (6.35-12.00 u.).

Weer: 14-17°C, Z-wind 4 Bf, ruimend naar ZW, eerst zwaar heilig, veel buien. Ditmaal iets gezien van de gele kwikkentrek (14 exx.). Grappig was dat de zwaluwen pas na 11 uur begonnen te trekken (42 boer-

enzwaluwen en 3 huiszwaluwen).

Er was ook meeuwentrek: de zilvers begonnen. Na 8 uur nam de zilvermeeuwentrek af en werd overgenomen door de grote mantel. Er waren nog steeds veel rondvliegende kramsvogels (178 exx). Leuke waarnemingen: 1 tortelduif, 7 grote sterns, 1 regenwulp en een smelleken. Totaal 594 vogels verdeeld over 27 soorten. 244 vogels vlogen er in de eerste 2½ uur langs.

d. 24 september (6.57-12.00 u.).

Weer: 12-18°C, ZW-wind 3-6 Bf, vrijwel onbewolkt; mooi weer dus. Op deze dag waren de meeuwen sterk vertegenwoordigd. Verdeeld over de soorten komen we op 78 grote en 362 kleine mantels, 130 zilvers, 173 kok- en maar 4 stormmeeuwen. Er was deze dag ook graspiepertrek (108 exx.); nog steeds kramsvogels (252); de eerste 2 koperwieken en 44 kruisbekken. Roofpieten: 2 sperwers, 2 blauwe en 1 bruine kiek en 1 smelleken. Totaal 1576 vogels verdeeld over 32 soorten. 880 vogels vlogen er in de eerste 2½ uur.

e. 8 oktober (6.21-12.00 u.).

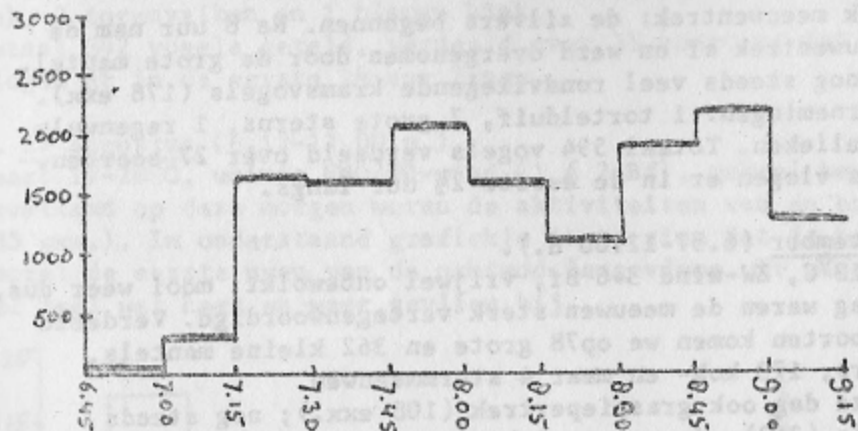
Weer: 9-11°C, W-wind 6-7 Bf, geheel bewolkt en veel buien, in het laatste uur een zware bui met hagel (en Henk telde dapper door).

Weinig tellers en weinig vogels (verband met het weer!). Alleen de wat steviger beesten trokken redelijk: 160 kleine en 104 grote mantelmeeuwen. Leuk was nog wel een groepje van 15 bonte strandlopers, die bijna tussen de bomen van het bos vlogen. Verder: 74 Kieviten in één groep, 20 kruisbekken en 3 sperwers. Totaal 558 vogels verdeeld over 21 soorten, 259 vogels vlogen er in de eerste 2½ uur.

f. 22 oktober (6.45-12.00 u.).

Weer: 7-13°C, zwakke veranderlijke NW tot ZW-wind, geheel bewolkt.

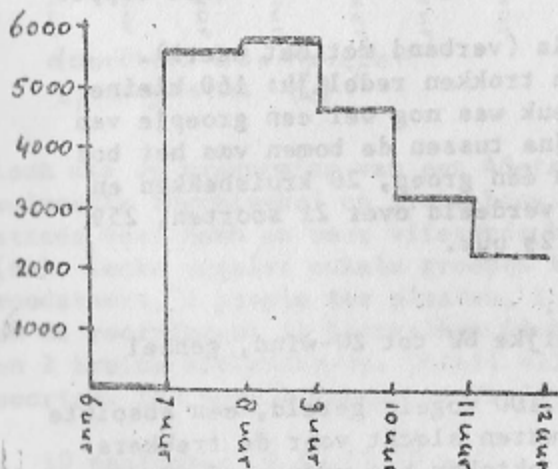
Wat een dag! Totaal zijn er 21.100 vogels geteld, een absolute topper! De voorafgaande weken waren slecht voor de trekkers (zie bijv. 8 okt.). Toen op 21 oktober het weer goed werd, barstte de trek in alle hevigheid los. Van de verschillende trekposten in Nederland werden overal maximum aantallen gemeld. Tijdens onze ochtendtelling werden soms kwartiertotalen opgegeven van meer dan 2000 vogels.

trekverloop tijdens de ochtendtelling.

22 oktober '83

Ook het uurgrafiekje is interessant; hoewel duidelijk afnemend bleef de trek toch massaal.

trekverloop per uur

22 oktober '83

Koperwieken waren de meest algemene vogels. Vinken en kepen waren vaak moeilijk uit elkaar te houden. Spreeuwen waren zeer algemeen, maar vlogen toch meer boven de zeereep. Er zijn dan ook wolken van minstens 10.000 vogels gezien. Zelfs werden niet uitgesproken dagtrekkers als goudhaantje (19 exx.) en koolmees (22), waarvan 8 misschien zwarte mezen waren gezien. Verder nog 14 kruisbekken, 2 boerenzwaluwen, 2 buizerden, 6 sperwers en 2 bruine kiekendieven.

Nog even de talrijkste 10 soorten van deze dag met daarnaast het aandeel uitgedrukt in procenten van alle seizoenstotalen.

1. koperwiek	10.657	99,3	6. sijs	404	69,1
2. spreeuw	6.163	82,0	7. merel	345	98,0
3. vink	2.394	95,2	8. kramsvogel	303	31,7
4. keep	870	98,2	9. zilvermeeuw	130	20,3
5. veldleeuwerik	590	97,2	10. graspieper	83	26,1

Totaal 21.100 vogels geteld, verdeeld over 32 soorten; 13.583 exemplaren in de eerste 2½ uur.

g. 5 november (7.10-12.00 u.).

Weer: 11-12 °C, ZW-wind 2 Bf, geheel bewolkt, zwaar heilig. Op de wildwest-verhalen van 22 oktober waren wel 0 waarnemers afgekomen! Hoewel het weer gunstig leek vloog er toch maar betrekkelijk weinig langs. Alleen de sijzen waren algemeen te noemen (171 exx.). Opvallend was dat veel vogels rond zonsopgang vlogen. In het eerste uur hadden we ongeveer de helft van het totaal al te pakken (661 op 1287 vogels).

Leuke beesten: 2 barmzijzen, 8 kool- en 6 pimpelmezen, 1 buizerd, 2 sperwers, 1 blauwe kiek en 1 smelleken.

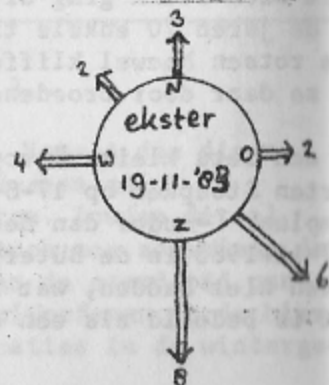
Totaal 1287 vogels verdeeld over 26 soorten, waarvan 1010 in de eerste 2½ uur.

h. 19 november (7.35-12.00 u.).

Weer: 6-9 °C, NO-wind krimpnd naar W 1-3 Bf, zwaar bewolkt. Lage aantallen, maar wel leuke soorten: 1 ruigpootbuizerd, 3 strandleeuweriken. Verder voor de tijd van het jaar vrij veel graspiepers (51). Opvallend waren de vele rondvliegende ekster (27) die toch wel een tendens hadden om zuidwaarts te vliegen. Totaal 791 vogels, verdeeld over 20 soorten; 685 vogels in de eerste 2½ uur.

PLANNEN VOOR HERFST 1984.

We willen in ieder geval op de teldata van de LWVT (beginnend in augustus) gaan tellen en zo mogelijk weer tot 12 uur. Ook organiseren we op een dag in oktober een simultaantelling op verschillende punten op Texel, om een idee

te krijgen van het trekverloop over het eiland.

Dick Schermer.

LEUKE TERUGMELDINGEN, NR. 2.

Jan van Gent. Een adult exemplaar werd op 29-12-1982 dood bij De Koog gevonden (olie). Twintig jaar en 5 maanden daarvoor (14-7-1962) was hij als nestjong in Engeland geringd en wel in de grote kolonie van Bass Rock (hier "schuin tegenover"). Tot voor kort zou dit een recordleeftijd geweest zijn. De Glutz von Blotzheim uit 1966 meldt als oudste ringvondst nog 17 jaar. Maar inmiddels nemen de vondsten van oudere dieren snel toe. Zo'n 20-25 jaar geleden zal men steeds meer zijn gaan ringen. De oudste ringvondst is naar ik vernam al zo'n 24 jaar. Overigens heeft men "berokend" dat Jan van Genten waarschijnlijk wel 40 jaar oud kunnen worden.

Zo oud werd in ieder geval niet het 1^e jaars-exemplaar dat op 12-9-1983 verzwakt op het strand bij de Koog werd aangetroffen en keurig op het NRC werd afgeleverd. Enige forse makrelen mochten ook niet meer baten (ze eten ook liever haring): hij overleed. Dit exemplaar was als nestjong op 17-7-1983 in Noorwegen van een ring voorzien en wel in een van de noordelijkste Jan van Gentekolonies ter wereld, ruim boven de poolcirkel. Deze kolonies ontstonden waarschijnlijk in de jaren 60 (toen de soort zich sterk ging uitbreiden) en zijn nog steeds vrij klein (in de jaren 70 enkele tientallen paren). Ze broeden er op vrij lage rotsen hoewel kliffen zeker aanwezig zijn. Men neemt aan dat ze daar door broedende aalscholvers zijn aangelokt.

Dan een "iets kleiner" vogeltje: een winterkoninkje, geringd door Maarten Stoepker op 17-8-1980 in de buiten-Muy als een volgroeid exemplaar (=ouder dan nestjong) en binnengebracht door een kat op 7-11-1983 in de Bütteriggel in de Koog. Oh, als we toch die katten niet hadden, wat zouden we veel gegevens minder krijgen (dit is bedoeld als een cynische opmerking, ik hou niet van

(vogelvangende) katten)! Deze terugmelding lijkt misschien ni zó bijzonder, maar a. zo'n klein beestje krijg je niet zo gauw teruggemeld en b. wat te denken van een winterkoninkje dat ru 3 jaar oud is geworden en door een ongeval om het leven is ge komen? Ik denk dat 3 jaar heel oud is voor zo'n dreumes.

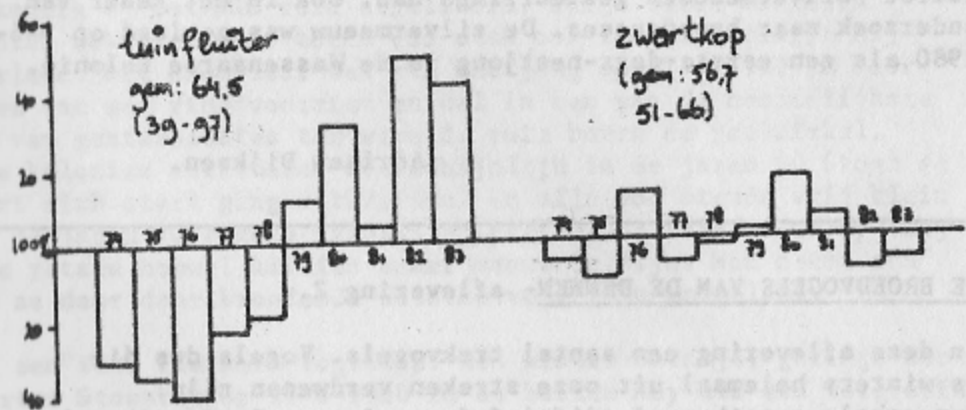
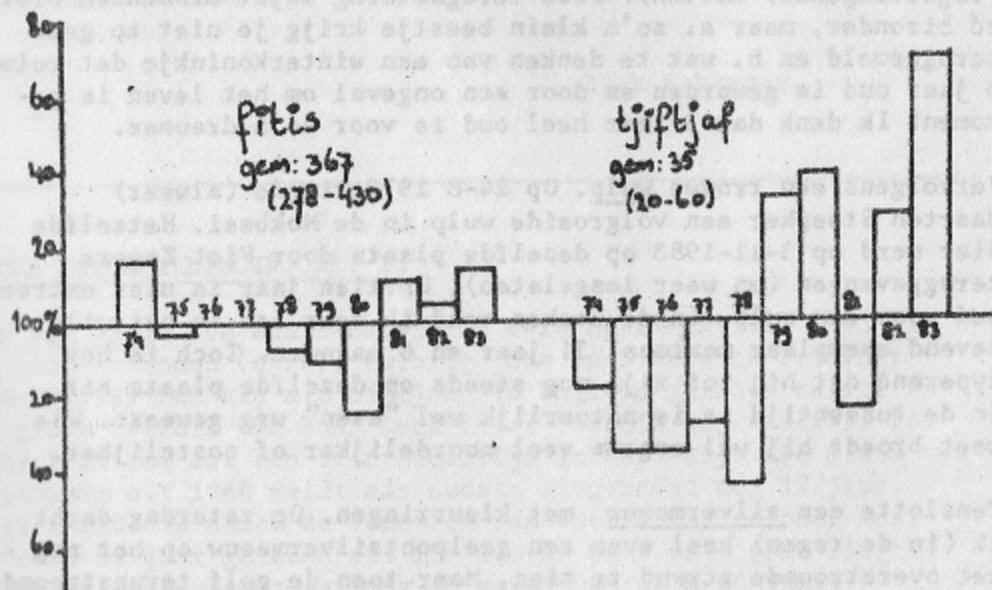
Vervolgens een trouwe wulp. Op 24-8-1970 ringde (alweer) Maarten Stoepker een volgroeide wulp in de Mokbaai. Hetzelfde dier werd op 3-11-1983 op dezelfde plaats door Piet Zegers teruggevangen (en weer losgelaten). Dertien jaar is niet extr oud voor een wulp. In de boeken vond ik voor een in het wild levend exemplaar maximaal 31 jaar en 6 maanden. Toch is het typerend dat hij (of zij) nog steeds op dezelfde plaats zit. In de tussentijd is ie natuurlijk wel "even" weg geweest. Wie weet broedt hij wel ergens veel noordelijker of oostelijker.

Tenslotte een zilvermeeuw met kleurringen. Op zaterdag dacht ik (in de regen) heel even een geelpootzilvermeeuw op het nog net overstromde strand te zien. Maar toen de golf terugstroo kwam er nog iets roods onder te voorschijn. Een gele en een r ring dus. Aan de andere poot zat bovendien nog een witte ring. Via Spaans (RIN) die vooral op Terschelling veel zilver ring belandde ik bij René Wanders die naar het bleek in het "Wasse naarse" zilvermeeuwen gekleurringd had. Ook in het kader van onderzoek naar broedsucces. De zilvermeeuw was geringd op 9-6-1980 als een eerste-dags-nestjong in de Wassenaarse kolonie.

Adriaan Dijkse.

DE BROEDVOGELS VAN DE DENNEN- aflevering 2.

In deze aflevering een aantal trekvogels. Vogels dus die 's winters helemaal uit onze streken verdwenen zijn. Een enkele zwartkop of tjiftjaf daargelaten. Zouden dit al eigen broedvogels zijn, dan zijn het er toch nog zo weinig da dat geen rol kan spelen in het verloop van de stand bij ons. Streng winters kunnen dus geen invloed uitoefenen op de hier behandelde soorten. Wel veranderende situaties in de winterge

bieden, op de trek en natuurlijk hier ter plaatse in de broed-tijd. Uiterst gecompliceerd natuurlijk want e.e.a. is doorgaans moeilijk vast te stellen. Iedere soort immers stelt andere eisen aan zijn biotoop, vele hebben verschillende trekwegen of verschillende overwinteringsplaatsen.

Van de hier genoemde soorten overwinteren spotvogel en grauwe vliegenvanger ten zuiden van de evenaar.

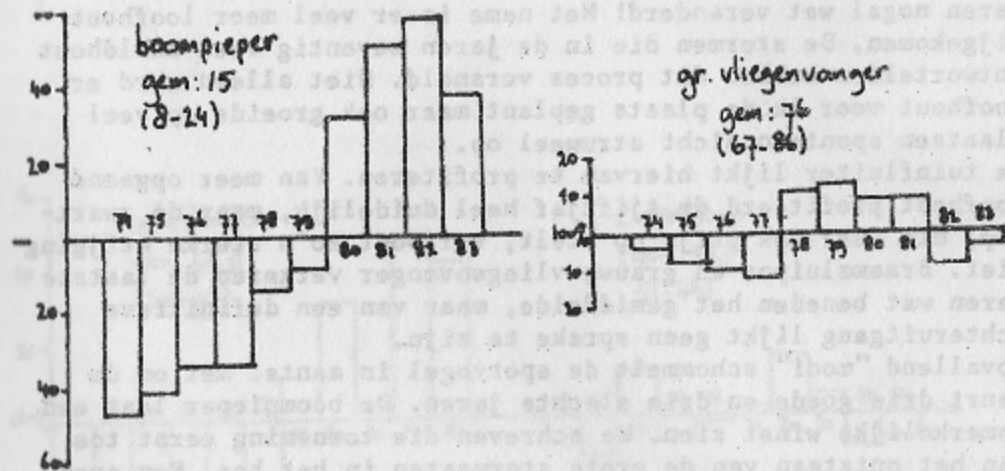
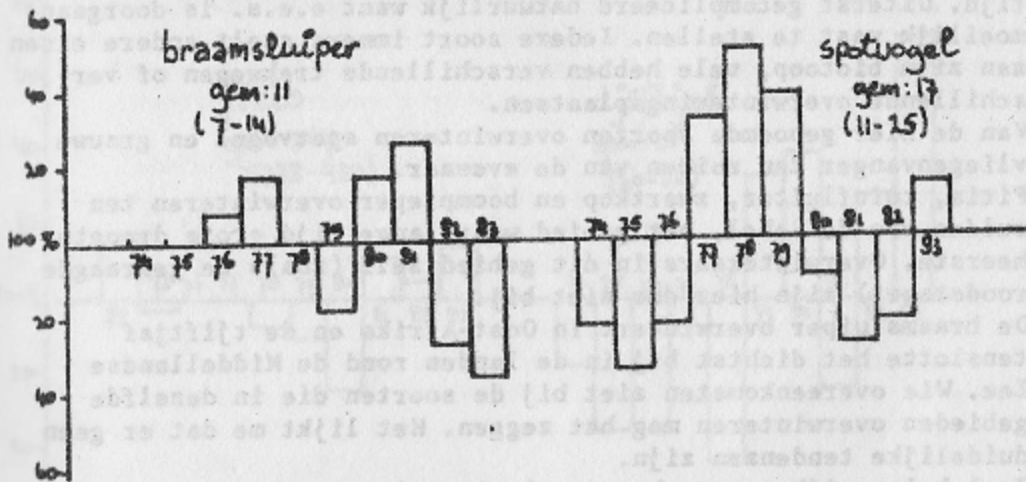
Fitis, tuinfluiter, zwartkop en boompieper overwinteren ten zuiden van de Sahel, het gebied waar lange tijd grote droogte heerste. Overwinteraars in dit gebied zelf (zoals de gekraagde roodstaart) zijn hier dus niet bij.

De braamsluiper overwintert in Oost-Afrika en de tjiftjaf tenslotte het dichtst bij in de landen rond de Middellandse Zee. Wie overeenkomsten ziet bij de soorten die in dezelfde gebieden overwinteren mag het zeggen. Het lijkt me dat er geen duidelijke tendenzen zijn.

Veel belangrijker voor het populatieverloop is misschien toch wel de situatie in ons bos zelf. Er is de laatste tientallen jaren nogal wat veranderd! Met name is er veel meer loofhout bijgekomen. De stormen die in de jaren zeventig veel naaldhout ontwortelden hebben dit proces versneld. Niet alleen werd er loofhout voor in de plaats geplant maar ook groeide op veel plaatsen spontaan dicht struweel op.

De tuinfluiter lijkt hiervan te profiteren. Van meer opgaand loofhout profiteerd de tjiftjaf heel duidelijk, maar de zwartkop, die daar ook prijs op stelt, vertoont zo'n sterke stijging niet. Braamsluiper en grauwe vliegenvanger verkeren de laatste jaren wat beneden het gemiddelde, maar van een definitieve achteruitgang lijkt geen sprake te zijn.

Opvallend "mooi" schommelt de spotvogel in aantal met om de beurt drie goede en drie slechte jaren. De boompieper laat een opmerkelijke winst zien. We schreven die toeneming eerst toe aan het ontstaan van de grote stormgaten in het bos. Een open bos (of bosrand) is ideaal voor de soort. Maar nu die gaten toch langzamerhand aardig dichtgroeien, blijft de soort toch toenemen. Of zou in 1983 een definitieve kentering hebben ingezet? De fitis tenslotte, het gemiddeld meest algemene vogeltje in ons bos, is eigenlijk opmerkelijk konstant in aantal. Alleen 1980 is, om onverklaarbare redenen (de andere soorten vertonen geen daljaar in 1980) een vrij slecht jaar geweest.

In april redelijk veel tot veel zon, maar bijna steeds te koud, met wind uit noordelijke richtingen. Dat was ook in mei het geval met in de laatste weken nog eens overvloedige regen. Daardoor in het algemeen een laat voorjaar. Voortdurend werd doortrek naar het noorden gestagneerd of via de kust gestuurd. Begin april was bijv. het aantal spruwvrouwen op Texel enorm groot. Ook waren er nog honderden vreemde merels in die tijd aanwezig. Tot ver in mei vond nog regelmatige doortrek plaats van lijsterachtigen (weer ouderwets veel beflijsters), en bijv. ook boompiepers en kepen. In het algemeen publiceer ik zoveel mogelijk van de ingezonden waarnemingen. Nu echter kreeg ik zoveel dat ik af e. toe (nogal streng) moest selecteren.

- Geoorde fuut:** 26-4 nog 6 ex. zomerkleed IJzeren Kaap (RW).
Dodaars: het ex. dat E.v.d. Spek op 18-4 in de Slufter ziet kan niet anders dan een doortrekker zijn geweest.
Kuifaalscholver: 25-3 1 juv. ex. zd. van de Schorren (RW).
Roerdomp: in april en mei regelm. 1, soms 2 ex. Horspolders (div. waarn.). Een broedgeval "draigt".
Ooievaar: 30-4 1 ex. Dijkmanshuizen (med. via NRC) en 31-5 3 ex. Oosterenderweg (P. de Wolf).
Kroonarend: 5-5 1 ♀ vijver Westerduinen (LD).
IJseend: 14-4 1 ex. Geulplas (div. waarn.).
Indische gans: 6-5 1 ex. naar N Westerslag (RW&LW).
Nijlgans: 3 en 4-4 2 exx. PH-polder (Witte, de Zes, en Keyser), 8-4 3 exx. en 15-4 5 exx. Muyplas (Lida Wessels), ook op 15-4 4 exx. de Slufter (E.v.d.Spek) en 12 en 17-5 weer 2 exx. in de Muyplas (SBB).
Roodhalsgans: tot eind mei 1 ex. tussen rotganzen (vele waarn.). De andere ganzen en zwanen komen nog in samenvatting!
Buizerd: vier april- en drie mei-waarnemingen, de laatste op 27-5 1 ex. Eeekersvallei (RW).
Ruifootbuizerd: het ex. in de Westerduinen werd door velen tot 13-5 gezien. Op 12-5 verscheen hetzelfde (?) ex. in de Geul (CB) en op 14-5 verliet hij waarschijnlijk het eiland: 1 ex. boven Eyerlandse duinen naar NO (SBB).
Sperwer: in mei twee waarn. van trekkende exx.: 13-5 1 ♀ over de Koog (AD) en 18-5 1 ♀ over Zeeburg (div. waarn.).

Voor uitleg hoe de grafieken te lezen, zie Skor 1984 nr. 2 (p.6).

Adriaan Dijkzen.

Havik: 23-4 1 ad. ♂ de Geul (CB).

Het was een slecht "wouwenjaar": van de zwarte wouw slechts twee waarnemingen: 6-4 1 ex. NO zeereep pl 15 (FM) en 14-4 1 ex. N Pompevlak (CB). Van de

Rode wouw alleen 3-5 1 ex. Rovershut (Wilma Eelman).

Wespendief: ook weinig: 14-5 1 ex. naar N de Geul (CB) en 27-5 1 ex. naar N Westerduinen (LD).

Grauwe kiekendief: slechts vier waarn.: 22-4 en 1-5 1 ♀ de Geul e.o. (CB), 16-5 1 onvolw. ♂ naar N Gerritsland (Wilma Eelman), 19-5 1 ♀ naar N de Muy (exc. VWG).

Visarend: juist wel redelijk veel; tussen 25-4 en 14-5 op 6 dagen 10 exx. waarbij mogelijk 2 maal dezelfde (div. waarn.).

Smelleken: 14-4 1 ex. slaat veldleeuwerik de Slufter (E.v.d. Spek), 26-4 1 ex. Rovershut (Paka-NJN) en 29-4 1 ex. naar N Bleekersvallei (LD).

Kraanvogel: op 22-4 vliegen 2 exx. over De Muy naar O (L.Wessels). Op 5-5 2 exx. Spangerweg (RW) en op 13 en 14-5 2 2^e jaars-exx. (dezelfde?) Waalenburg (div. waarn.).

Bokje: 14-4 1 ex. De Geul (CB).

Regenwulp: de 1^e waarn. op 10-4: gehoord Westermient (LD).

Daarna snel meer, weer vooral vaak te zien op de graslanden bij de Dennen: 24-4 39 exx. aldaar (FM) en 29-4 zelfs 53 exx. (AD&SD). Op 15-5 nog 30 naar N De Geul (CB). Tot eind mei af en toe enkelingen.

Witgatje: 24-4 op 2 verschillende plaatsen gezien (div. waarn.).

Bosruiter: 23-4 1 ex. Ottersaat (RW) en 5-5 2 exx. Horspolders (CB).

Zwarte ruiter: 31-3 1 ex. Waalenburg (exc. VWG).

Zwartkopmeeuw: vanaf 24-4 tot en met 23-5 1 ex. Westerduinen e.o. en op 15-5 zelfs 2 exx. (LD), 17-5 2 exx. Eyerlandse duinen (SBB). Een broedgeval lijkt er nog niet in te zitten!

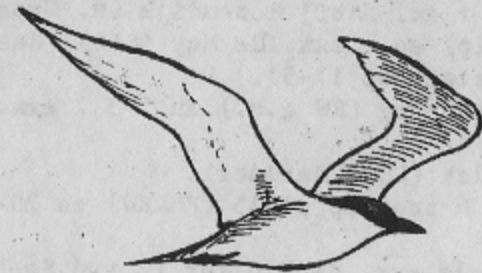
Dwergmeeuw: tussen 13-4 en 15-5 af en toe enkele boven de Muyplas en Geuiplas met als max. 11 exx. over de Geul op 24-4 (FM).

Lachstern: 25-4 2 exx. over polder Eendracht naar NO (AD&SD) en 5-5 1 ex. Waagejot (RW). (op pag. 7 en 23 staat er ook een, red).

Hop: maar liefst 3 waarn.: 24-4 1 ex. Ruigedijk (AD), 6-5 1 ex. Westergeest (P.Bakker) en 19-5 1 ex. bij de Slufter (R.Slings e.a.).

Draaihals: 30-4 1 ex. tuintjes Vuurtoren (RW), 15-5 1 ex. bij De Koog en 17-5 1 ex. Westerduinen (beide L.Daalder).

Boomleeuwerik: 2-4 1 paartje zd.bosrand (CB), 17-4 1 ex. Slufter (E.v.d.Spek) en 30-4 8 exx. aldaar (LD).

Strandleeuwerik: 9-5 2 exx. de Slufter (P.Wensvoort); vrij laat

Rouwkwikstaart: 25-3 1 ex. de Schorren en 30-3 1 ex. Den Burg (RW), 17-4 1 ex. Alloo (AD&SD). Op 10-5 zagen Gerrit Visch en Marcel Groenendaal er minstens 1 (♂) temidden van vele 10-tallen witte kwikken en meer dan 10 gele, alsmede zeker ook 1 engelse gele kwik op een slaapplaats in het riet van de Horspoldertjes. Engelse gele kwikstaart: tussen 21-4 en 17-5 diverse waarn. met als max. tenm. 7 exx. op 7-5 bij NRC, (AD e.a.).

Noordse gele kwikstaart: slechts 1 waarn.: 2-5 1 ex. Eyerlandse duinen (SBB).

Beflijster: de eerste al op 1-4: 1 ♂ de Nederlanden (AD&SD), daarna pas weer op 15-4 (1), dan regelmatig (op 20-4 bijv. zeker 8 exx.) hoofdzakelijk in de duinen. Meeste exx. bijeen op 11-5 11 exx. de Nederlanden (AD). Na 16-5 nog enkele, het laatst op 20-5 (♀), weer in de Nederlanden (AD). Afgezien van de meldingen "regelmatig" of "dagelijks enkele exx." uit enkele duingebieden kreeg ik gegevens van in totaal 66 exx.

Zwarte roodstaart: nog één maart-waarn. en 2 april-waarn.

Snor: 17-4 zingend ex. De Geul (CB&AD, onafhankelijk van elkaar) en 22-4 en 17-5 1 zingend ex. De Muy (L. Wessels).

Tijftjaf: ook een overwinteringsgeval (beter poging) in Den Hoorn: nov. '83 tot 21-1-84 gezien, daarna niet meer (CB). Gestorven in het wintertje dat toen begon?

Vuurgoudhaantje: 18, 19, 23 en 26-4 steeds 1 ex. bij Zeeburg, tweemaal de Dennen en de Hoge Berg (div. waarn.).
Bonte vliegenvanger: 28-4 1 ex. nabij Rozendijk (M. Groenendaal), 4-5 1 ex. De Koog (C. Kuip) en 2 exx. De Muy (SBB); daarna nog tenm. 11 exx. gemeld (laatste op 17-5).
Staartmees: 24-3 1 ex. Grensweg (RW e.a.) en 5-5 2 exx. Houten Bakje (de Dennen) (FM).
Ortolaan: 3-5 1 ♂ Noordvlak (LD&L.Daalder).
LJsgors: 23-4 1 ex. naar N zeereep pl 15 (FM&RW) en 28-4 2 ♂♂ Wagejot (Paka-NJN).
Sneeuwgorst: tot 10-4 enkele exx. de Slufter (E.v.d.Spek).
Appelvink: 7-4 1 ex. dood (niet vers) nabij de Bol (Zolf).
Kruisbek: vele waarn. van enkele exx. soms met jongen. Zeker 3, misschien zelfs wel 4 broedgevallen dit jaar?
Keep: 15-5 3 exx. Waalenburgerdijkje (DS&H.Witte).

Tenslotte nog een lijstje met "eerste" waarnemingen van zomervogels; (1 ex. tenzij anders vermeld).
Boomvalk 17-4 Bl'vallei (FM e.a.); grutto 22-2 bij Den Hoorn (CB); zwarte stern 24-4 6 exx. Marsdiep (Paka-NJN), vroeg!; koekoek 23-4 de Koog (C.Kuip, Durieux); gierzwaluw 28-4 2 exx. Horspolders (RW); boerenzwaluw 13-4 5 exx. De Geul (CB); huiszwaluw 25-4 Westerslag naar N (RW e.a.); oeverzwaluw 13-4 bij de 5 boerenzwaluwen De Geul (CB); boompleper 14-4 de Dennen (FM); roodborsttapuit afgezien van de febr.-waarn. 26-3 W'duinen (RW); paapje 23-4 W'duinen (SBB); gekr. roodstaart 14-4 Roggesloot (G. te Kronnie); nachtegaal 17-4 de Dennen (FM); sprinkhaanrietzanger 21-4 W'duinen (FM); kleine karekiet 17-4 De Geul (CB); spotvogel 15-5 de Mok (FM), laat!; zwartkop 28-4 de Dennen (LD) en Den Burg (DS); tuinfluiter 1-5 zang Korverskooi (AD); grasmus 23-4 zang Bl'vallei (LD); braamsluiper 17-4 Oudeschild (MG); fitis 7-4 Den Burg (DS); tjiftjaf 30-3 zang de Dennen (AD); fluiter 12-5 de Dennen (RW); grauwe vliegenvanger 6-5 de Dennen (FM); wielewaal 28-4 1♀ Pompevlak (CB), de vroegste waarneming voor Texel was 29-4. Op 6-5 weer een ex., nu een ♂ bij De Geul (CB).

(Het paste maar net! Voor afkortingen raadplege men desgewenst vorige Skorren, red.)

Adriaan Dijkse.